idA
in dit Amsterdam maandblad van Doopsgezind Amsterdam
jaargang 61
november 2022
10

Illustratie uit de Kijkbijbel

THEMA: VERBONDENHEID

Windsels – 2
Digitale verbondenheid – 3
10 vragen aan Henk Stenvers– 4/5
Verbondenheid van een Amsterdammer met een boer in Bethlehem – 6/7
Verbonden aan twee gemeentes – 8
We zijn allemaal verbonden – 9
Doopsgezind Amsterdam in Suriname – 10
Column, A table – 11
Uit de kerkenraad – 12
Gemeente in beweging – 13
Lied van de maand – 14
Agenda – 15
Kerkdiensten – 16

Niet verlaten

Door Essemie van Dunné

In de tijd dat de rechters het volk leidden, brak er een hongersnood uit in het land. Een man trok daarom met zijn vrouw en zijn twee zonen weg uit Betlehem in Juda, om een tijdlang in de vlakte van Moab te gaan wonen.

Zo begint het boek Ruth. Het gaat over Noömi, de liefelijke en Elimelech, mijn God is koning. Hun zonen hebben minder gelukkige namen, Machlon, dat klinkt als 'ziek' en Kiljon, in zijn naam klinkt 'zwak'. Hadden ze zo weinig hoop? Er was hongersnood, en daarom trokken ze weg. Meer uitleg hebben we niet nodig. Weten we van die mensen? Die in wanhoop leven en op zoek gaan naar een beter bestaan? Weten we van ouders die hun kinderen een toekomst willen geven, zonder geweld, honger, dorst, onderdrukking? Die geluk zoeken in plaats van ongeluk? Kennen we ze? En denken we dat blijven een optie was? Ze gingen, en ze namen hun God met zich mee. Je kan per slot van rekening niet àlles achterlaten. Je vrienden, je familie, je huis, de bomen voor je huis, de school van je kinderen, de juf van je kinderen, de dokter, de winkel, het bankje in de schaduw waar je samenkomt met gelijkgestemden. Ze nemen God met zich mee. Mijn God is koning, niet de koning van het land, dat ik achterlaat. Maar koning van mensen. Elimelech, het is mijn God, niet de God van deze grond. God gaat met je mee, waar je ook gaat. En zo gaan ze, weg uit de honger van hun land. Iedereen die ze achterlaten zal tekortkomen. Elk genoeg dat ze vinden, elk geluk dat ze vinden, zal hen doen denken aan wie bleef, aan wie niet genoeg hebben. Aan wie geen geluk hebben. Ik vermoed dat het met de geluk- of genoegzoekers in ons land niet heel anders is. En laten we hopen dat hun God met ze meeging, op weg naar ons.

Veel later, Elimelech leeft niet meer, Machlon en Kiljon leven niet meer. Noömi is gebroken, en als ze hoort dat er weer geleefd kan worden in haar moederland, keert ze terug. Haar schoondochters vergezellen haar, je laat je oude schoonmoeder niet alleen vertrekken. Maar als ze bij de grens komen zegt Noömi: Keer toch om, mijn toekomst is niet die van jullie, mijn land is niet jullie land. Mijn God is niet jullie God. Maar mijn God zal wel voor jullie zorgen. Zo goed als jullie zijn geweest voor mij en mijn zonen, zo zal de Ene er zijn voor jullie. Geloof me maar. Orpa neemt afscheid, en keert terug. Gelijk heeft ze. Dit is haar land. Hier liggen haar kansen op een nieuw leven. En Ruth?

Ga terug, mijn dochters,' zei Noömi, 'waarom zouden jullie met mij meegaan? Kan ik soms nog zonen krijgen die jullie mannen kunnen worden? Ga toch terug, want ik ben te oud voor een man. Zelfs al zou ik nog hoop koesteren, zelfs al sliep ik vannacht nog met een man en al bracht ik nog zonen ter wereld – zouden jullie dan wachten tot ze groot zijn en je ervan laten weerhouden met

Lees verder op pagina 2

Vervolg van pagina 1

een andere man te trouwen? Nee, mijn dochters, mijn lot is te bitter voor jullie; de HEER heeft zich tegen mij gekeerd.' Opnieuw begonnen zij te huilen. Orpa kuste haar schoonmoeder vaarwel, maar Ruth week niet van haar zijde. 'Kijk, je schoonzuster gaat terug naar haar volk en haar god,' zei Noömi, 'ga haar toch achterna!' Maar Ruth antwoordde: 'Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEER is mijn getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!'

De woorden van Noömi zijn een liefdevol advies, met de meest verdrietige zin die je kan bedenken: *Mijn lot is te bitter voor jullie; God heeft zich tegen mij gekeerd.*
Beter ga je niet mee met een vrouw van wie de Ene zich heeft afgewend. En Ruth zegt: Beter ga ik wèl mee met een vrouw die zich door God verlaten voelt. Als die God van jou je verlaten heeft, dan zal een mens het niet doen! Dit mens gelooft niet in verlaten, en Gods willekeur. Dit mens gelooft in trouw en liefde. Ruth vertelt de lieflijke Noömi hoe het zit met God. Ze wijkt niet van haar zijde, ze hecht zich aan Noömi, zo staat het er. Hetzelfde woord als in Genesis 2, een man zal zijn vader en moeder verlaten, en zich hechten aan een vrouw. Zo hecht Ruth zich. Jouw land is mijn land, jouw God is mijn God.

In de Augustinuskerk op de Nieuwendammerdijk in Amsterdam-noord, om de hoek bij het Meerpad, verblijven sinds vandaag 40 kinderen (minderjarige vluchtelingen van veertien tot zeventien jaar) die in Ter Apel buiten moesten slapen. De Augustinuskerk is al een hele tijd misloos. De Katholieken in Noord komen samen in de Nieuwe Augustinus, aan de Kamperfoelieweg. De oude Augustinus is verkocht, en staat meestal leeg. De nieuwe eigenaren vangen nu dus deze vluchtelingen op. We hebben contact met een van de eigenaren en ik hoop dat we kunnen helpen deze jongeren te ondersteunen, voor ze te koken, wat ook maar nodig is en wij kunnen bieden.

Als deze kinderen zich misschien door God verlaten voelen, laten we dan proberen er voor hen te zijn.

Augustinuskerk aan de Nieuwendammerdijk

Windsels

Door Thijs van Hoogstraten

In een nummer dat gewijd is aan 'verbondenheid' past wel dit schilderij van kunstenares Ans Markus.

Heel bijzonder was het om haar te horen in de Preek van de Leek, zondag 2 oktober jl. De eerste die weer belegd kon worden, samen met de PKN, na een paar stille coronajaren. In sobere en sterke woorden wist Ans Markus ons mee te nemen in haar kunstenaarsleven en haar persoonlijke leven, met succes en tegenslag. Dit in samenhang met het verhaal (Joh. 4:5) van Jezus bij de bron en de Samaritaanse vrouw – hoe belangrijk het is om je in je leven gezien te weten.

Haar schilderijen met vrouwen in windsels, staan niet voor opsluiting maar voor veiligheid en bescherming, zo legde ze ook uit. Naar lichaam en naar geest.

Een mooie avond, dat was het.

Digitale verbondenheid

Door Albertine Wendte-Voncken

Bij de bouw van een nieuwe Vermaning, een Doopsgezind kerkgebouw, werd ervan uitgegaan dat het plaats moest bieden aan slechts een kwart van de totale gemeenschap, althans, dat heb ik ooit zo begrepen.

Dat komt omdat er onder Doopsgezinden niet vanuit wordt gegaan dat je elke keer opnieuw van de dominee moet horen hoe je moet geloven, zoals in andere gemeenschappen, maar dat je zelf je geloof vormgeeft en af en toe dat geloof als het ware even oplaadt in de kerk. Misschien een beetje een digitale metafoor, maar daar gaat dit stukje ook over.

Gelukkig kan ik mijzelf heel goed vinden in die traditie van weinig frequent kerkbezoek, want ik realiseerde me toen ik afgelopen jaar mijn doopjubileum vierde in de kerk, dat ik na de coronalockdowns nog maar weinig werkelijk in het gebouw was geweest, terwijl ik me er nog wel mee verbonden voelde, door de sociale media en door mijn maandelijkse stukje over kinderboeken. Misschien is mijn geloof wel van het praktische soort zoals het schrijven van stukjes in idA. Ik denk dat dat ook heel Doopsgezind is: daden gaan woorden te boven.

In de Coronatijd was er een digitale kerk en dat vond ik heerlijk. Meestal niet op zondagochtend, want dan was het gezin vol in bedrijf en weinig tijd voor bezinning, maar op maandagochtend onderweg naar mijn werk door de stille straten van die allereerste heftigste lockdown, luisterde ik graag in mijn oortje naar de dienst van dat weekend. Ook al mis je het samenzijn, het echte stilstaan en het samen zingen, toch was er even een moment van overdenking.

Gelukkig gingen de kerkgebouwen weer open, maar zo verdween de digitale dominee ook uit mijn oor. Verbinding in levende lijve is belangrijk, misschien wel het belangrijkste, om elkaar werkelijk te ontmoeten, maar ook digitale media kunnen ons verbinden en elkaar laten ontmoeten. De Doopsgezinde kerk heeft verschillende sociale platforms. Via Facebook, Instagram, Twitter en diverse e-mail nieuwsbrieven blijf je op de hoogte van wat er in de kerk gebeurt. Ook al is dit niet lijfelijk, maar het kan ook zeker verbinding geven.

Afgelopen jaar ontdekte ik de podcast ‘Gelukkig de Mens’ van Wieteke van der Molen. Zij is predikant-directeur van Dopersduin. Haar podcasts duren 20-25 minuten, precies zo lang als de fietstocht naar mijn werk, en hebben de opzet van een preek. Er wordt een bijbeltekst besproken en in het leven van alledag geplaatst. Ze heeft een licht ironische toon in haar stem en behoorlijk wat zelfspot en dat maakt het heel prettig om te luisteren. Laatst luisterde ik naar haar aflevering “Feest in de Hemel” terwijl ik terug naar huis fietste. Ze besprak een slogan op een poster: “Er is een feest in de hemel als jij op Gods uitnodiging ingaat!” (Lucas 15 vers 10). Het was een ietwat creatieve vertaling van dit vers en Wieteke plaatste dit in een ander kader, waar ik mij veel meer in kon vinden, omdat ik nou eenmaal ook uit die Doopsgezinde traditie kom. Zo voelde ik me weer even verbonden met die traditie. En terwijl ik luisterde op de fiets van mijn werk terug naar huis ben ik even stil gaan staan, terwijl de zon stralend onderging; en ik werd een beetje opgetild daar, zomaar op de fiets aan het water.

Henk Stenvers is van 1954. In zijn werkend leven was hij eerst huisarts, later algemeen secretaris en directeur van de broederschap, de Algemene Doopsgezinde Societeit. In 2020 nam hij afscheid. Hij is bij uitstek iemand die aan het begrip 'verbondenheid' uitdrukking heeft gegeven, ja, daaraan een groot deel van zijn leven heeft gewijd. Nu doet hij dat nog eens extra door zijn betrokkenheid bij de Mennonite World Conference (MWC). Bij de editie van dit jaar, in Indonesie, werd hij tot voorzitter ('president') daarvan benoemd en bevestigd.

Henk is al vele jaren getrouwd met Jeannette Matthijssen en vader van drie volwassen kinderen. Over dat alles voer ik een gesprek met hem voor idA, bij Henk thuis in Naarden, in hun prettige huis met mooie tuin. Een paar Afrikaanse trommen markeren het uitzicht daarop.

Henk was kortgeleden nogmaals voor MWC in Indonesië. Hij ziet er blakend uit.

Tien vragen aan Henk Stenvers

Door Thijs van Hoogstraten

1 – Henk, je bent nu bijna 69 jaar. Wil je ons iets vertellen van je eerste doopsgezinde jaren?
Door en door Amsterdams en sterk doopsgezind verbonden! Jeugdwerk, kampen, maar vooral ook de Kerst-komer-in in de Singelkerk. Dat waren nog eens tijden. Het kerkgebouw was een week lang dag en nacht geopend, 100 vrijwilligers, prachtig was dat. Een initiatief van ds. Matthijssen. Op mijn 19e ben ik door hem gedoopt. Nu bijna vijftig jaar geleden. Mijn dooptekst weet ik nog: Filippenzen 4:7. En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en gedachten behoeden in Jezus Christus. Daarna heb ik ook nog dienst geweigerd. Toen we na het vinden van een huisartsenpraktijk hier kwamen wonen ben ik ook weer actief geworden in de gemeente Bussum.

2 – Je was ongeveer vijftien jaar huisarts. Hoe kijk je daarop terug?
Dat heb ik heel graag gedaan. Vooral door de contacten met de patienten, maar ook door de heel goede samenwerking met mijn collega. We waren een beetje voorlopers, met veel nieuwe apparatuur in de praktijk en een voor-liefde voor ICT. Het gedoe met verzekeringen en administratie vond ik bepaald minder leuk.

3 – Begin 2002 maakte je een ongewone overstap, van arts tot directeur. Hoe is dat zo gekomen?
Eigenlijk was het meer zo dat ik er geleidelijk naar toe ben gegroeid. Er was enerzijds een bestuurlijke crisis en een Broederschapsraad die net was afgetreden. Anderzijds ontbrak er een professional die actief leiding kon geven aan het bureau en de organisatie, iemand die het er niet "bij deed", maar deed voor zijn of haar vak. Omdat ik in een paar landelijke taken actief was begon ik steeds meer te beseffen: ik zou dit willen doen. Of ik het kon zou de praktijk moeten uitwijzen (al had ik er natuurlijk wel vertrouwen in). Toen de functie uiteindelijk werd ingesteld heb ik me meteen gemeld. En toen ik begin 2002 het ADS pand betrad, in functie, ja toen voelde ik het, dit voelt als thuiskomen.

4 – Hoe trof je de Broederschap toen aan?
Het landelijk ledental was toen ruim tienduizend. Meer dan nu. Maar voor zo'n kleine organisatie als de ADS, ten dienste van ruim 100 gemeenten, was er een overmaat aan ingewikkeldheid. Dit was historisch zo gegroeid, maar niet meer effectief. En dat juist terwijl veel kleinere gemeenten hulp en bijstand uit het land zo goed konden gebruiken. De grotere gemeenten redden zich zelf toen zeker, en nu merendeels ook nog. Maar er waren ook spanningen tussen het bestuur en de Broederschapsvergadering. Die vergaderingen in die jaren waren, op zijn zachtst gezegd, 'levendig' te noemen!

5 – Wat zijn in de bijna twintig jaren van je directeurschap de belangrijkste veranderingen in doopsgezind Nederland geweest?
Bestuurlijk kan ik zeggen dat er goede en noodzakelijke ontwikkelingen zijn geweest. Over praktische zaken, zoals de arbeidsvoorwaarden voor predikanten. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de instelling van het IDGP, eenvoudig gezegd het centraal betaalkantoor voor predikanten en andere werkers. Verzekeringstechnisch was dat een must, maar de onafhankelijkheid van predikanten – een groot goed – moest wel overeind blijven. Ook Amsterdam heeft zich uiteindelijk aangesloten. Er zijn ook andere voorbeelden te noemen, alle rond een zekere herstructurering van de landelijke organisatie. Als je me vraagt naar veranderingen in het geloofsgoed vind ik dat moeilijker. Ik denk dat we op dat punt weinig anders zijn geworden. De vragen omtrent homo/hetero, en vrouw/man hebben niet tot veel rimpeling geleid.

Wat je wel ziet dat we, op alle niveaus, als Doopsgezinden iets zelfbewuster zijn geworden, met een ambitie om meer zichtbaar te zijn, en niet stil in ons hoekje. Maar wij zijn ook niet van de 'makkelijke antwoorden', dat blijft zo. En daarom verwacht ik ook niet dat we heel snel zullen kunnen groeien. Interessant is wel dat een aantal jongere predikanten zich samen verdiepen in het begrip 'Soulful leadership', bezield leiderschap. Dat geeft hoop.

6 – In 2016 schreef je, in een sabbatical, een rapport getiteld 'Lopen op het water', met visies en voorstellen voor de toekomst. Wat was toen je belangrijkste boodschap?
Ik denk dat die boodschap tweeledig was: 'laat de angst los – en ga terug naar het fundament'. Anders gezegd: laat het debat over de vorm het niet winnen van de inhoud! Het gaat toch om de navolging. Ofwel nog anders gezegd: of wij een toekomst hebben of verdwijnen, dat is niet aan ons. De navolging wel. En ik heb het gevoel dat dit veel heeft losgemaakt…

7 – Hoe heb over al die jaren de band met ons doopsgezind Amsterdam ervaren?
In Amsterdam heb ik me altijd thuisgevoeld. Ik hou van Amsterdam. Dat neemt niet weg dat ik in mijn ADS-rol jullie gemeente best als lastig en kritisch heb ervaren, met veel denken vanuit de grote stad. Tegelijkertijd was de goede kant dat dat Amsterdam je scherp hield. Zo hadden en hebben we (nog) steeds veel aan elkaar, gelukkig maar.

8 – Je zult nu de internationale doopsgezinde en mennoniete gemeenschap, wereldwijd 1,7 miljoen miljoen zielen, zes jaar gaan dienen. Een diverse gemeenschap ook, van bijbels conservatief tot vrijdenkend. Wat wordt daarbij je grootste uitdaging?
Over het framework van de Mennonite World Conference zal ik het maar niet hebben. Met een General Council en een Executive Committee dat elkaar regelmatig spreekt en met een vast secretariaat in Kitchener, Ontario, Canada. Dat vraagt altijd zorg en aandacht. Maar ja, er zijn wel meerdere uitdagingen. Een eerste vraag is of we wel moeten blijven mikken op een klassieke wereldconferentie, met duizenden deelnemers. Heel klimaatvriendelijk is dat gereis nu ook weer niet; en we voelen ons geroepen tot 'creation care', zorg voor de schepping. Maar elkaar ontmoeten is tegelijk heel belangrijk! Anderzijds is de locatie van de komende Wereldconferentie al bepaald; dat wordt Ethiopië, Addis Abbeba, in 2028. Ethiopië kent overigens ruim 400.000 mennoniete geloofsgenoten. Maar hier komen we uit. Daarnaast zal er zeker een discussie zijn over 'christelijk leiderschap'. Weliswaar zijn er wereldwijd een aantal doopsgezinde seminaries, in de VS, Europa en ook in Ethiopié, maar toch zie je op lokaal niveau weinig geschooldheid, zeker niet in het anabaptistische geloofsgoed. Er is ooit een document aangenomen met de titel 'Shared Convictions', niet bedoeld om af te doen aan het vrije belijden. Maar daaronder ligt wel een uitdaging tot solidariteit. We kijken hier echt teveel naar onszelf!

9 – Ga door…
Dat besef is gelukkig groter geworden. En we hoeven niet allemaal hetzelfde te geloven. De diversiteit mag worden omarmd, dat werd op de afgelopen Conferentie nog eens benadrukt door Paulus Widjaja, voorzitter van het Indonesische adviescomité voor deze Assembly. Hij zei dat diversiteit nodig is om een eenheid te zijn. Ik moest daarbij denken aan het menselijk lichaam. Hoe het vanuit één cel begint, daarna als embryo er gaandeweg steeds meer cellen bijkomen, met verschillende functies. Tot aan het prachtig functionerend lichaam, met miljoenen diverse cellen, waarmee we in het leven worden gezet. En dan is er nog zo'n thema: 'gender' in de breedste zin. Dat gaat ons ook behoorlijk bezighouden. Niet om het eens te worden, wel om elkaar te leren kennen. In 2025 volgt ook nog, in Zwitserland, de herdenking van 500 jaar doperdom. Het MWC zal dat inderdaad (mede) organiseren. In Zürich en op andere plaatsen. Dat wordt een groot een memorabel gebeuren.

10 – Tenslotte …
Het doel blijft 'gemeenschap'. En wat is daar nou helemaal voor nodig? Ik zal je een verhaal vertellen.
Op een van mijn reizen was ik in Ghana. We zouden een bezoek brengen aan een kerkgemeenschap, diep in de jungle. Om allerlei reden kwamen we veel later aan dan bedoeld. Een paar gemeenteleden waren op ons blijven wachten , de rest was naar huis gegaan. Er was nauwelijks elektra. Met één lamp belegden we een dienst. Door de open zijwanden heen was het buiten in de tropennacht alles stikduister. Tot ik ineens een lichtje daar zag. En nog een, en nog een, en nog een … . Iedereen was alsnog gekomen, met een lampje. En zo waren we toch nog één hele warme verlichte gemeenschap, zingend en dansend. Zo mooi was dat. Dat is voor mij leven in gemeenschap. Als je er niet bent is het een beetje donkerder! Een beeld dat me blijft inspireren.

Tijdens dit gesprek kan ik, als gezegd, in de tuin kijken van huize Stenvers. Daar staat een voedertafel. Vogeltjes vliegen af en aan, mezen, mussen, vinken enzovoorts. Dank zij een slimme gaasafdekking krijgen de grote ego's als kouwen en kraaien geen kans. Het is een paradijselijke aanblik. Een mooi beeld van het werk dat Henk de komende jaren nog voor zich heeft. Henk, alle goeds daarmee!

Verbondenheid van stadse Amsterdammer met een boer in Bethlehem

Door Tjalling Siersma

Ik probeer al een aantal jaren druiven te kweken in Amsterdam. Het werkt heel goed door het creëren van een koele en schaduwrijke plek in de tuin. Het maken van drinkbare wijn is tot heden een brug te ver gebleken.

Vlak buiten Betlehem staat een boerderij *Tent of Nations* geheten. Het is een educatieve boerderij met het vredesproject van de Palestijns-christelijke familie Nassar. Ondanks de moeilijke omstandigheden en de voortdurende dreiging van landonteigening zet de familie Nassar zich op een geweldloze en zeer creatieve manier in onder het motto 'Wij weigeren vijanden te zijn'. Daar, waar ze weigeren vijanden te zijn, proberen ze ook druiven te kweken en wijn te maken. Kan ik daar inspiratie en kennis opdoen voor het maken van wijn en tegelijkertijd steun bieden aan en leren van hun vredesgedachte?

Hoe kwam ik daar?
In Oktober 2019 maakte een groep van Doopsgezind Amsterdam een reis door Israël en Palestina. Ik was een van de deelnemers. De reis heeft bij mij een diepe indruk achtergelaten. Dat ik dit samen mocht doen met broeders en zusters uit de gemeente en doopsgezind Nederland maakte het voor mij extra bijzonder. Samen

> "Ondanks de moeilijke omstandigheden en de voortdurende dreiging van landonteigening zet de familie Nassar zich op een geweldloze en zeer creatieve manier in onder het motto 'Wij weigeren vijanden te zijn'."

De winden Gods zingen op het meer van Galilea, voor mij onvergetelijk, ook al had ik mij van de boot totaal iets anders voorgesteld. Het was geen vissersboot maar een reuze ark.

De reis ging grotendeels door het huidige Israël. Twee dagen echter waren we in Palestina. Oost-Jeruzalem is al een wereld van verschil met de plaatsen die we eerder in Israël bezochten. Van Jeruzalem naar Betlehem door de checkpoints, die we in de toeristenbus met onze witte neuzen snel en probleemloos passeerden, kwamen we in Palestina, een ander land. Het weer is hetzelfde, de toeristenmassa ook, van corona had nog niemand gehoord, toch zijn we in een andere wereld. Palestijns bestuur met meer of minder invloed van Israël. Na bezoek aan de geboortekerk te Betlehem gingen we nog zeven kilometer naar het zuiden. Daar bezochten we de *Tent of Nations* waar de (christelijke) familie Nassar al meer dan een eeuw haar land bewerkt. Op de 40 hectare verbouwen ze verschillende druivensoorten en hebben olijf- en fruitbomen. We eten gezamenlijk en ze vertellen ons onder welke omstandigheden zij hun boerenbedrijf moeten runnen. Dit was een van de meest inspirerende momenten voor mij van de reis.

Na contact met vrienden TofN NL en een pandemie vertraging kan ik half september 10 dagen op de boerderij komen helpen. De reis verloopt soepel, ik mag en kan bij alle grenzen en obstakels snel door.

De heuvel even buiten Betlehem waar zijn familie al meer dan 100 jaar het land bewerkt is inmiddels omringd door Israëlische nederzettingen, sommige tot 50.000 inwoners. Toen hij een klein jongetje was waren die er allemaal niet. In die nederzettingen zijn ze volgens Daoud van alle gemakken voorzien, stroom, ook voor de airco, water uit de kraan en zwembaden. Op de *Tent of Nations* is dat er niet: Geen stromend water, elke druppel regenwater wordt opgevangen en gebruikt en hergebruikt. Drinkwater moet worden aangevoerd. Stroom komst slechts uit tien jaar oude zonnepanelen die gedurende mijn week daar regelmatig haperen. Net genoeg voor de paar lampen en de Wifi, een levensader. En geen WC en douche maar compost-toiletten en een zwarte tank op het dak om heel snel en efficiënt je af te spoelen. Er staan twee kleine huizen, vergunningen voor meer, ook de meest simpele 'tenten' krijgt Daoud niet. Op de dichtstbijzijnde nederzetting wordt achter dubbele lagen prikkeldraad druk gebouwd. Het verschil met foto's die ik in 2019 maakte is duidelijk; de zwembaden zie ik niet de airco's wel. Alleen het snelle telefoon-netwerk gaat door, tenminste als je een Israëlisch Simkaart hebt. Later laat een Palestijn, die aan de Wifi is komen knutselen, met trots zien dat zijn Wifi sneller is. En vertelt hij ook dat hij vanwege handel in vijf Israëlische Simkaarten door de Palestijnse autoriteit in de bak is gegooid.

De familie Nassar is ervan overtuigd dat het juiste antwoord op de situatie waarin zij verkeren niet kan bestaan uit het reageren met geweld, het in de slachtofferrol schieten of weglopen van de situatie. Hun antwoord is om hun pijn, woede en frustratie om te vormen tot een constructieve kracht die leidt tot een betere toekomst. Zij geloven dat zij als Palestijnen niet moeten wachten totdat er een politieke oplossing is, maar er nu zelf al actief aan moeten werken. De aanwezigheid van internationale vrijwilligers is hierbij heel belangrijk. Niet alleen vanwege het concrete werk, maar ook omdat onze aanwezigheid bescherming biedt.

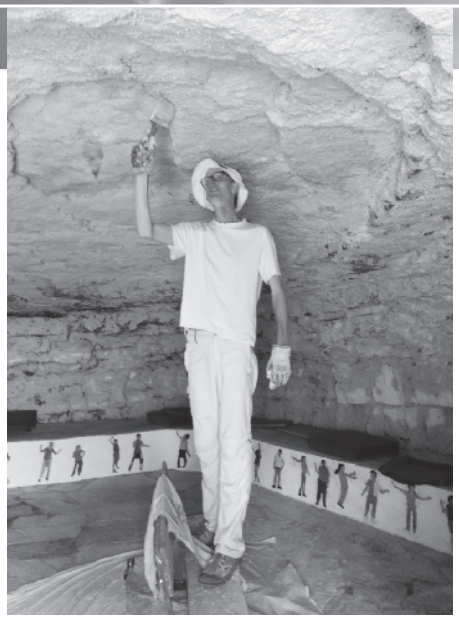

De familie is al decennialang aan het procederen om de eigendomsrechten, die ze op papier hebben, erkend te krijgen. Dit slurpt de helft van de tijd en energie uit Daoud. Op maandag moest hij naar vijf zittingen bij de rechtbank. Na voorzichtig vragen blijkt dat ze aan het eind van de dag geen stap opgeschoten zijn. En er volgt een diepe zucht. De zaak gaat half november weer verder.

Waar wel energie voor is, heel erg bewonderenswaardig, is het blijven uitleggen van hun situatie en het uitdragen van de vredesboodschap. Het is er namelijk een komen en gaan van bezoekers en vrijwilligers. In de week dat ik er was heb ik er zo'n 200 langs zien komen; in 2019 waren er 13.000 in totaal. Tijdens de coronapandemie is dit ingestort en hebben ze het heel zwaar gehad. Zonder de aanwezigheid van internationale vrijwilligers kan Tent of Nations momenteel niet overleven. Op normale wijze de boerderij draaiend houden en ontmoetingen organiseren kan niet.

Alle bezoekers en vrijwilligers worden even hartelijk en enthousiast ontvangen. Elke keer weer wordt met veel geduld hun situatie uitgelegd. En dat ze niet reageren met geweld, niet in de slachtofferrol kruipen en niet vluchten. De ontmoetingen maken het bijzonder. Ook Daoud vertelt me dat hij uit deze live ontmoetingen zijn energie haalt. De variatie van bezoekers en vrijwilligers is enorm: Italiaanse theologiestudenten op reis door het heilig land, keurige Engelse dames die wel even op zoek gaan naar stroom en TV om de begrafenis van de Queen te zien, een Duitse student medicijnen die ook stage loopt in een vluchtelingenkamp (bestaat al sinds 1948), zingende jongeren uit deomgeving van Mainz, Westerse toeristen tussen de 70 en 80 met een zeer strak programma, een Amerikaanse die promotieonderzoek doet naar alternatief toerisme. Naast het soms pittige werk – bijna alles gaat met de hand – is er tijdens de gezamenlijke maaltijd tijd om elkaar te ontmoeten en verhalen te delen.

De druivenoogst was al voorbij en bovendien voor een groot deel verdwenen. Er zijn groeiende problemen en zelfs dreiging vanuit Palestijnse hoek. Dus wijn maken zat er niet in. Het bemesten en water geven aan de jonge aanplant moet wel doorgaan. Het verzorgen van de kippen idem.

Daarnaast heb ik de 'chapel cave' schoongemaakt. Dit is een kleine grotachtige ruimte – geen bouwvergunning vereist – opgericht voor ontmoeting en kleine vieringen. Het plafond is nu hemelsblauw met gele ster boven Bethlehem. Klaar om ontmoetingen te organiseren. Hopelijk kunnen volgend jaar, na corona, de zomerkampen voor alle kinderen, Palestijnse en Israëlische, weer doorgaan, om zo elkaar beter te leren kennen en samen een plezierige vakantieweek te beleven.

Ik had een inspirerende week met bijzondere ontmoetingen en acht keer een prachtige zonsondergang.

Op de vijfde zondag, 29 januari 2023, om 10:15 uur in de Vermaning op het Meerpad kan ik meer vertellen, foto's laten zien en vragen beantwoorden. Allen alvast uitgenodigd. Na afloop Palestijnse hapjes uit de nieuwe keuken in de Bolder.

Verbonden aan twee gemeentes

Door Aliza Hoomans

In de zomer van 2020 ben ik samen met mijn dochter vanuit Amsterdam naar Sneek verhuisd. Sinds die tijd ben ik verbonden met twee gemeentes. Ik kom af en toe naar een dienst op 't Singel en volg trouw het nieuws in idA.

Ik kan een lijst aan verschillen opnoemen zoals grootte, aantal leden of inrichting maar deze verschillen heb je ook al binnen Amsterdam tussen het Meerpad en het Singel. Zo is het ook tussen Doopsgezind Amsterdam en Sneek.

Ik kijk liever naar de overeenkomsten.
De gebouwen zien er herkenbaar uit, de diensten zijn op dezelfde manier opgebouwd. We lezen uit dezelfde bijbel en zingen vanuit dezelfde liedbijbel ook al zingen we soms liederen in het Frysk. Het gevoel is ook hetzelfde.

Wel moet ik eerlijk bekennen dat ik tijdens de coronatijd liever luisterde naar de diensten vanaf het Singel dan keek naar de YouTube uitzendingen van Sneek. Misschien omdat dit vertrouwd aanvoelde?
Eigenlijk is het net als de vakantieweken op Dopersduin. Je voelt je er thuis maar door de verandering van gasten en gastenleiding is elke vakantie week op Dopersduin weer anders maar toch vertrouwd.
Ik denk dat dit het bijzondere is aan doopsgezind zijn. Net als binnen je eigen familie ziet niet iedereen er hetzelfde uit maar toch ben je familie van elkaar.
Ook binnen doopsgezind Nederland is niet alles hetzelfde maar zijn we toch hetzelfde.

We zijn allemaal verbonden

Door Albertine Wendte-Voncken

Als mensen zijn wij verbonden met de wereld om ons heen. Dat zien kinderen misschien nog wel het allerbeste. In ons volwassen leven haasten we ons van de ene plek naar de andere, maar met een klein kind sta je soms stil bij een plas, een bijzonder beestje of een kleurrijk blad. Zo zie je wanneer je met een kind naar buiten gaat de wereld weer door de ogen van het kind in jezelf.

Yuval Zommer schreef en illustreerde al meer boeken over de natuur, zoals *Het vrolijke vogel boek, Het zinderende zee boek, Het briljante bloemen boek* en *Het buitengewone beesten boek*. In deze serie kwam vorig jaar de vertaling uit van zijn nieuwste boek: *Het schitterende samen boek* dat prachtig past in het thema van deze idA.

In dit boek wordt gevierd hoe de mens en de natuur op de meest bijzondere wijze verbonden zijn, zoals Zommer het zelf in zijn inleiding zegt. Hij schrijft: "Ik draag dit boek op aan alle kinderen die graag in bomen klimmen, op blote voeten buiten rennen, in plassen springen, naar beestjes zoeken, met vogels mee zingen, sneeuwvlokken proeven en sterren tellen. Want we horen allemaal bij de natuur en de natuur hoort bij ons allemaal."

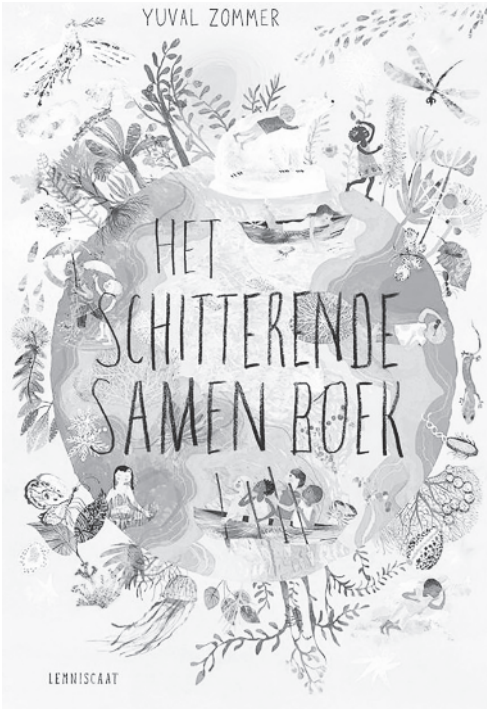

Elke dubbele bladzijde is een hoofdstuk met een thema, zoals wonen, opgroeien, poepen, maar ook abstractere thema's zoals 'geven en nemen' en 'help de natuur'. Binnen dat thema bespreekt hij een onderwerp waar wij mensen mee te maken hebben en daarbij geeft hij dan vier voorbeelden van hoe dat bij dieren werkt. Elk voorbeeld is een klein weetje. Bijvoorbeeld in het hoofdstuk Familiezaken legt hij de menselijke families langs families van Witkopbijeneters, hoe leeuwen met geur hun familieband versterken, hoe wilde honden elkaar helpen en hoe de vrouwen in een kudde olifanten een vrouwenvriendschap ontwikkelen. De weetjes zijn kort en meer een illustratie van de verbinding tussen de natuur en de mens binnen het thema dan dat het weetjes op zich zijn.

De illustraties zijn mooi en zacht, met mooie kleuren en zachte lijnen zonder dat het zoetsappig wordt. Op elke dubbele pagina staat een mensenkind en de vier dieren die besproken zijn die zo terugkomen in een prachtige, logisch samenhangende plaat. Er is veel op te zien, maar toch wordt het nooit te druk. Daarnaast is er een kleine speurtocht: op elke bladzijde staat een voetafdruk verstopt die je kan zoeken. Zo kan je proberen ze alle vijftien te vinden.

De leeftijd wordt genoemd vanaf zes jaar, maar je zal een kleuter dit boek ook goed kunnen voorlezen of zelfs alleen op de prenten alles kunnen aanwijzen wat je kan zien of beesten tellen en kleuren benoemen. Omdat er zo duidelijk bij elk hoofdstuk een groter thema is heb je als voorlezende volwassene er meer plezier aan. Zo leer je het kind de samenhang in de wereld die wij als volwassenen zien en leert het kind jou om de kleine details te zien die zij zo goed kunnen waarnemen.

Doopsgezind Amsterdam in Suriname

Door Rimke van der Veer

Op het moment van schrijven zijn we nog maar vijf dagen in Suriname, maar het lijkt veel langer.

Zaterdag zijn we van Schiphol vertrokken en bij het inchecken hoorden we dat het vliegtuig overboekt was en dat er voor vijf groepsleden geen stoel beschikbaar zou zijn – 'sorry, heel vervelend voor u maar we kunnen er niets aan doen want de computer heeft het zo beslist'. Samen met al het gedoe bij de security gaf dat even stress, want voor een reis met als motto's 'samen' en 'verbinding' zou het heel raar zijn om vijf leden achter te laten – en wie laat je dan achter? Gelukkig is het goed gekomen en kon iedereen mee op de vlucht van negen uur.

's Avonds in het hotel hebben we de reis gestart met o.m. het branden van de kaars die de week ervoor in Singelkerk was aangestoken als teken van verbinding met de gemeente in Amsterdam.

Doopsgezind Amsterdam heeft ooit zilveren lepeltjes laten maken met de zon en het lam erop. Daarvan hebben we er achttien meegenomen om aan te bieden. De eerste drie zijn de volgende dag (zondag) al aangeboden aan de predikante, het lid van het bestuur (kerkenraad) en de organist van de EBG-kerk, waar we een indrukwekkende kerkdienst hebben bijgewoond. En indrukwekkend zou vervolgens alles zijn; het bezoek aan fort Zeelandia met de kogelgaten van de decembermoorden in de oude muur, de stadstour door Paramaribo, het bezoek aan voormalige plantages en het bezoek aan een inheems dorp, prachtig gelegen aan de monding van de Marowijne rivier.

We worden uitgedaagd om samen, vanuit het perspectief van Suriname en van de Surinaamse bevolking naar het land, de geschiedenis en de huidige problematiek te kijken waarbij we steeds proberen de verbinding te zoeken met onze eigen achtergrond en natuurlijk met Doopsgezind Amsterdam.

De kaars uit de Singelkerk en die zilveren lepeltjes met de zon en het lam helpen ons daarbij.

A table

Door Karen Lammers

Geregeld denk ik terug aan de Franse natuurvriendengroep Espaces, aan de gelukkige tijd dat we onze vakanties samen vierden in de verschillende departementen die Frankrijk rijk is. Als god in Frankrijk. We ontmoetten de groep voor het eerst in een natuurvriendenhuis vlak bij Fontainebleau.

Het uitzonderlijke was dat het een groepservaring betrof waarin met ieders individuele wensen rekening werd gehouden. Een groep van individuen. Vrijheid en verbondenheid. Voor elke gezamenlijke onderneming, of het nu een bergwandeling betrof, een bezoek aan een stadje of de voorbereiding voor een gemeenschappelijke maaltijd, werd levendig besproken wat ieders wensen waren en vervolgens werd er een plan de campagne gemaakt. Voor elke wandeling werd een route uitgestippeld, die voor elk passend was. Er waren er die een dagtocht wilden maken, en anderen die twee of drie dagen of zelfs langer in de bergen wilden vertoeven. Met een gezamenlijk startpunt werd de route begonnen waarvan de één-dag-wandelaars zich 's middags afsplitsten en de daling aanvaarden. De anderen wandelden verder en vervolgden de route. En aan het eind van hun wandelroute werden de wandelaars opgewacht door hen die niet hadden willen wandelen of al eerder terug waren gekomen van het wandelen. Als ook de laatsten aangekomen waren, werd er vaak samen gegeten. Ik herinner me de gezamenlijkheid, het ongedwongen deel uitmaken als individu van het geheel, de maaltijden, het zingen, het wandelen. Niets hoefde, alles mocht. Het hoogste woord voeren of er stilletjes bijzitten, staren in de vlammen van het houtvuur, een boek lezen of vroeg aftaaien voor een goede nachtrust.

Sinds ik te maken heb gekregen met voedselintolerantie en daardoor een strikt dieet volg, ben ik me steeds meer gaan realiseren dat eten mensen verbindt op een dieper niveau dan ik voorheen voor mogelijk hield. Wat me bezighoudt is dat als je niet kunt delen in het voedsel dat op tafel staat, een volledige verbinding met de anderen die onbezorgd de maaltijd delen niet ontstaat. Er blijft toch altijd een onzichtbare scheiding bestaan. Je kunt je afvragen of dat erg is. Het is in ieder geval een observatie die ik heb.

Wanneer je een dieet volgt door een intolerantie voor een bepaald voedselbestanddeel lig je eruit. Het volgen van een strikt glutenvrij dieet, bijvoorbeeld, heeft een grote impact en de glutineuze medemens is zich daar logischerwijze doorgaans niet van bewust. Dat komt door de aard van gluten, een bestanddeel van verschillende granen dat sommige mensen ziek maakt. Gluten bepaalt de textuur en vorm van brood. Het bindt, als ware het een lijm, en vanwege die eigenschap wordt het graag gebruikt in allerlei producten, ook daar waar je het niet zou verwachten (bijvoorbeeld in bouillonblokjes). En dan is er de kruiscontaminatie. Vaak komt gluten ergens in de productieketen toch in van nature glutenvrije producten terecht, bijvoorbeeld doordat glutenvrije producten worden verwerkt in een fabriek waar ook glutenrijke producten worden verwerkt. Of tijdens het koken en bakken, bijvoorbeeld door het stuiven van meel, het verspreiden van broodkruimels, het koken in pannen waarin ook glutenrijke producten worden bereid. Het vereist dus grote zorgvuldigheid in aanschaf van producten en voedselbereiding.

Daarnaast ervaar ik dat het idee van een dieet om medische redenen – welk dan ook – weinig invoelbaar lijkt. Daar waar een dieet op basis van geloof (halal, koosjer) of overtuiging (vegetarisch, veganistisch) alom geaccepteerd en opgevolgd wordt, geldt dat niet voor een dieet waar gezondheid in het geding is. Dan lijkt het vooralsnog uitermate ingewikkeld daaropin te spelen. Uit eten gaan betekent dan ook erop vertrouwen dat er in de keuken niets aan de aandacht ontglipt, want de gevolgen worden niet samen gedragen maar zijn voor eigen rekening.

Millet, De Arenleessters, 1857 (bron Wikimedia)

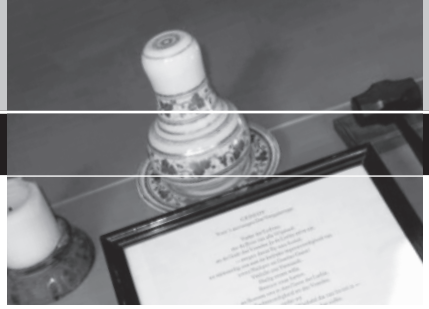

Uit de kerkenraad

van 13 oktober 2022

In deze vergadering zijn de notulen van de ALV als concept vastgesteld. In de volgende ALV zullen ze worden vastgesteld. Uit de ALV staat nog het actiepunt open dat er een vacature is voor de financiële controlecommissie; deze is bekend bij de vacature-commissie.De overige actiepunten zijn in de planning opgenomen, zoals de enquête met betrekking tot het gebruik van de beide toegangsdeuren. Er is besloten dat in januari 2023 een enquête aan u wordt voorgelegd. Goed om te weten is dat u altijd van de ingang aan het Singel gebruik kunt maken; u moet dan wel aanbellen.

Voor het goed laten verlopen van een dienst is er een draaiboek opgesteld voor de dienstdoende Kerkenraadsleden. Dit draaiboek beschrijft gedetailleerd en stap voor stap wat er moet gebeuren om de dienst gestroomlijnd te laten verlopen.

Voor januari 2023 wordt besloten of de tweede collecte weer in ere hersteld zal worden. Het voornemen is om de opbrengsten van de collectes, zoals vanouds, weer in idA te vermelden.

Als Kerkenraad vinden we het belangrijk om van tijd tot tijd pas op de plaats te maken om te reflecteren over de koers die tot nu toe is gevaren en om van daaruit de koers naar de toekomst uit te zetten. Begin volgend jaar komt de Raad hierover bijeen. Zoals Steve Jobs zegt: *"Only after you're there, then you can connect the dots. You can't connect the dots looking forward; you can only connect them looking backwards".*

Zoals u weet komen alle facetten van de gemeente terug in de diverse commissies. Niet alle commissies zijn volledig bemand. Hier wordt aan gewerkt.

De Fredeshiemreis dit jaar was een groot succes en zal ook in 2023 weer plaats vinden. Meer informatie daarover volgt begin volgend jaar.

Even voorstellen!

Mijn naam is Liesbeth Groeneveld en ik ben sinds 1 september de opvolger van Erica Haase en werkzaam als ambtelijk secretaris.

Ik ben geboren in Limburg in een katholiek dorp. Elke week kwam meneer pastoor bij ons in de klas voor godsdienstles en ik kreeg les van zuster Justella. Hierdoor ben ik bekend gemaakt met het katholieke geloof. Mijn ouders, beide van vrij streng gereformeerde afkomst, hebben mijn zusje en mij niet laten dopen noch een geloof opgelegd, daardoor was ik de enige in de klas die niet was gedoopt. Mijn ouders vonden dat ik dat zelf moest beslissen. Voor mij was dat geen probleem, want misschien kreeg ik geen mooie jurk of kadootjes zoals mijn klasgenootjes bij de communie, ik mocht wel naar de Efteling!
Toen ik ouder werd was ik er trots op dat mijn ouders tegen de richting in kozen om mij niet te laten dopen en om dat aan mijzelf over te laten. De benaming Doopsgezind en waarde daarvan spreken mij dan ook zeer aan. Ook het doen van eigen belijdenis waarin ieder gevraagd wordt naar de eigen invulling van zijn of haar geloof vind ik mooi.

Ik ben niet in Limburg gebleven en ben van Den Haag naar Amsterdam gegaan om politicologie (IB) te gaan studeren. Vervolgens heb ik een aantal jaren als coördinator voor Meldpunt Kinderporno gewerkt en daarna was ik projectmanager bij een bedrijf in de maritieme branche, in de sportieve zeilerij. Een leuke job maar ik miste diepgang. Die ik nu gevonden denk te hebben bij de Doopsgezinde Kerk.

Tijdens mijn eerste weken voel ik me zeer welkom, met prettige collega's en betrokkenen van de gemeente. Kortom: ik voel me senang en vol enthousiasme ga ik deze uitdaging aan. Ik hoop u snel te ontmoeten in de Singelkerk.

Het Dopers Gesprek

Op dinsdag 29 november spreekt Prof. mr. Steven Schuit, emeritus hoogleraar *Corporate Governance & Responsibility* aan Nyenrode Business Universiteit, over moraal en recht in de top van bedrijven.

De laatste jaren is er veel aandacht voor moraliteit bij de top van het bedrijfsleven, denk aan omgaan met witwassen, milieuproblematiek, verdeling van welvaart, bonussen, graaigedrag enzovoort. Bestuurders, politieke leiders en CEO's moeten dagelijks keuzes maken in een onzekere, snel veranderende en soms chaotische context. Waar vaart men dan op? Is het eigenbelang, persoonlijk gewin of dat van het bedrijf? Of zijn de beslissingen ingegeven door een zuiver moreel kompas? Hoe wordt verantwoording afgelegd over de gemaakte keuzes?

Hoe is het gesteld met de moraliteit in het bedrijfsleven en hoe kunnen we deze beïnvloeden in de gunstige zin?

Steven Schuit is 45 jaar partner geweest bij het wereldwijd opererende advocatenkantoor Allen & Overy en is als juridisch adviseur nog bij dit kantoor betrokken. Hij is lid van de raad van bestuur van verschillende (beursgenoteerde) ondernemingen en voorzitter van verschillende non-profitorganisaties. Hij heeft zitting in het bestuur van de Grotius Academie, dat postdoctorale opleidingen aanbiedt aan praktiserende advocaten. Hij publiceert regelmatig over governance in ondernemingen, banken en pensioenfondsen. Recentelijk schreef hij het boek *The Chairman Makes or Breaks the Board.*

Schuif aan, luister en ga – desgewenst – mee in gesprek.
Aanmelden: www.doopsgezindamsterdam.nl/programma.
Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Met je aanmelding rekenen we op je komst!

Voor de komende periode zijn de volgende inleiders vastgelegd :
- 24 januari – **Ingrid Thijssen,** voorzitter VNO/NCW over brede maatschappelijke welvaart.
- 21 februari – **Joost Röselaars,** remonstrants predikant over dienend leiderschap.

Lezing van primatoloog Frans de Waal

Zondag 27 november – Singelkerk – Aanvang 15.00 uur

De beroemde bioloog Frans de Waal geeft voor de VrijeAcademie een lezing over het boek *Anders*, met een eindgesprek met Dick Swaab. In zijn nieuwe boek *Anders, gender door de ogen van een primatoloog* buigt Frans de Waal zich over sekse en 'gender' bij de mens en andere primaten.
Hoe verschillend zijn mannen en vrouwen? Is dat verschil natuurlijk of aangeleerd? Leren mensapen ook hun sekserollen of is dit een uniek menselijk verschijnsel?
De zaal is vol maar u kunt u nog inschrijven voor de online lezing via www.vrijeacademie.nl/…/lezing-van-primatoloog…

Opvang vluchtelingen

De Taakgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken Amsterdam verzond op 22 oktober deze noodkreet. Inmiddels heeft Essemie kontact met de St. Augustinuskerk.

Help vanaf 23 oktober jonge vluchtelingen in Noord!

Kanselboodschap: Veertig (van de honderd) minderjarige vluchtelingen (14-17 jr) die nu nog buiten in kou en regen bivakkeren in Ter Apel kunnen vanaf zondag 23 oktober onder dak in de voormalige St. Augustinuskerk aan de Nieuwendammerdijk 227 in Amsterdam Noord.
Dit initiatief van INLIA, op verzoek van het Coa dat geen oplossing ziet, zal uitgevoerd worden in nauwe samenwerking met het Rode Kruis en Nidos (jeugdbescherming voor vluchtelingen). De opvang is gepland van 23 oktober tot ergens begin november.
Voor de coördinatie en begeleiding zijn vrijwilligers onmisbaar en heel welkom!
Aanwezig zijn, activiteiten organiseren, toeleiding naar medische zorg en wat zich aandient. We zoeken vrijwilligers die volgens rooster dagelijkse taken willen uitvoeren en enkelen die dit willen coördineren, i.s.m. Nidos en Rode Kruis.
Aanmelden kan via: augustinusopvang@gmail.com

INLIA: Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers, opgericht in 1988.

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren- en opbouwwerker in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@vdga.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@vdga.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@vdga.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@vdga.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@vdga.nl

Lied van de maand: lied 425

Gekozen door Mieke Krebber

Dit lied zingen we heel vaak in de Singelkerk na de vraag om de zegen. Het schoot mij te binnen door de woorden 'verbonden' en 'gezonden'. Toen moest ik toch nog even zoeken in het Liedboek voor ik het gevonden had.

Wie levert voor de volgende idA een lied of gedicht in?

Vervuld van uw zegen

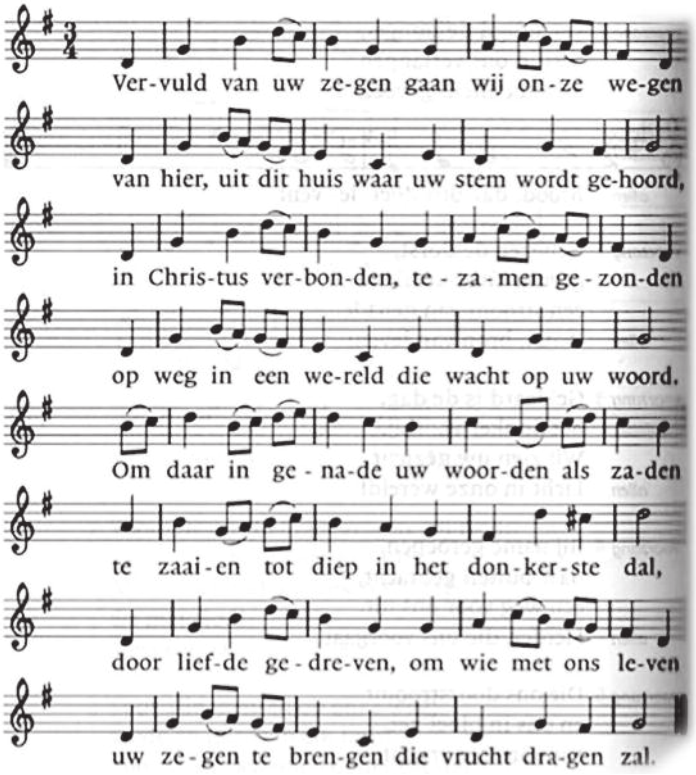

tekst Rikkert Zuiderveld, naar Omer Westendorf – 'Sent forth by God's blessing
melodie volksmelodie uit Wales

Twee concerten in de Singelkerk

Zaterdag 26 november
Singelkerk – Aanvang 15.00 uur

Concert: Joshua Cheatham & Skip Sempé

Skip Sempé (klavecimbel) en Joshua Cheatham (viola da gamba) nemen de luisteraar mee op een excursie naar het 18e eeuwse Frankrijk met een programma van werken van o.a. Marais, Forqueray en Couperin. Geniet van zowel de prachtige combinatie van deze twee instruments alsook de wonderbaarlijke samenwerking tussen deze twee toptalenten uit de wereld van oude muziek.
Tickets:
www.ticketkantoor.nl/shop/joshandskipamsterdam

Zaterdag 26 november
Singelkerk – Aanvang 20.00 uur

Najaarsconcert Amsterdams Symphonie Orkest Con Brio

Dirigent – Willem de Bordes
Programma: Brahms – Tragische Ouverture
Elgar – Celloconcert
Solist(e): n.t.b.
Schubert – Symfonie nr. 7 'Unvollendete'
Ralph Vaughan Williams – The Lark Ascending voor orkest en viool
Soliste – Floor Le Coultre
Tickets:
www.ticketkantoor.nl/shop/CBSingelkerk26-11-22

Agenda

November 2022

(kerkdiensten: zie achterkant)

• **Di 1 nov**	Bijbelkring o.l.v.Ewoud Roos	Singelkerk	13.00 uur
• **Di 1 nov***	Bijbelkring: Bergrede /H.Leegte	Singelkerk	20.00 uur
• **Za 5 nov**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **Di 8 nov**	Mennothee: de stad	Singelkerk	14.00 uur
• **Za 12 nov**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **Di 15 nov**	Bijbelkring: Daniël /M. Krebber	Singelkerk	15.00 uur
• **Do 17 nov**	Bijbelkring Job: Bergrede /H.Leegte	Singelkerk	20.00 uur
• **Za 19 nov**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **Do 24 nov**	Bijbelaars /Henk Leegte	Singelkerk	11.00 uur
• **Za 26 nov****	Concert: J. Cheatman & S. Sempé	Singelkerk	15.00 uur
• **Za 26 nov****	Najaarsconcert Amsterdams Symphonie Orkest Con Brio	Singelkerk	20.00 uur
• **Zo 27 nov****	Lezing van primatoloog F. de Waal	Singelkerk	15.00 uur
• **Di 29 nov**	Dopers Gesprek: Prof.Mr. S. Schuit	Singelkerk	20.15 uur
• **Wo 30 nov***	Belijdeniscatechisatie, Henk Leegte	Singelkerk	19.00 uur

** Datum onderling afgesproken?*

***Zie voor meer informatie elders in dit blad*

Mennothee

Op **dinsdag 8 november** Mennothee om 14.00 uur in de Singelkerk. We beginnen met thee en iets lekkers en eindigen ca. 16.00 uur met een drankje en een hartig hapje. We bespreken met elkaar de aantrekkingskracht van de stad met afbeeldingen van een aantal mooie gebouwen. Iedereen welkom.

Kopij voor het volgende nummer vóór **11 november 2022** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73, 1093 NK Amsterdam
(telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie
Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@vdga.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@vdga.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website www.vdga.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeenteleven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie
Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie
Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

ontwerpgroep Lâle

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@vdga.nl.

Amsterdam Centrum **Singelkerk** – Singel 452 – t (020) 623 45 88
Amsterdam Noord **Meerpad** – Meerpad 9 – t 06 53 77 06 01

KERKDIENSTEN NOVEMBER

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpad Noord 10.15 uur	Collectebestemming
6 november	Ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné**	Collecte t.b.v. het werk van **Inloophuis Almere.** *NL19ABNA0243493886 t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit, Amsterdam, inzake Inloophuis.*
13 november	Ds H. Leegte*		Collecte t.b.v. projecten voor **gemeente-opbouw.** *NL19 ABNA 0243493886 t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit, Amsterdam, inzake Gemeenteopbouw.*
20 november Gedachtenisdienst	Ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné** (buurtgerichte invulling)	Collecte t.b.v. **Doopsgezind Amsterdam.** *NL11 INGB 0000141442 t.n.v. Verenigde Doopsgezinde gemeente Amsterdam.*
27 november Avondmaalsdienst	Ds H. Leegte		Wereldbroederschapsdagcollecte t.b.v. het werk van **Mennonite World Conference.** *NL19 ABNA 0243493886 t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit, Amsterdam, inzake MWC.*
4 december	Ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné**	**Amsterdam Underground Tour.** *NL26 TRIO 0379424770 t.n.v. Amsterdam Underground Coöperatie U.A.*

**Kom-in-de-kring en Kinderkerk*
***Kinderkerk en Tienertuin*

Givt

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Toelichting bij de collecte
Amsterdam Underground Tour

Wandel mee en zie de binnenstad eens van een heel andere kant. Fascinerend, soms grimmig maar beslist niet saai!

De stadsgidsen van Amsterdam Underground hebben een zwervend bestaan gekend en willen hun verhalen en ervaringen met je delen. Zij nemen je mee op ontdekkingstocht langs bootjes, steegjes en portieken. Ze leggen uit hoe je aan geld, drank en dope komt als je dakloos en verslaafd bent. Een bestaan waarin je niemand kunt vertrouwen en waarin het recht van de sterkste geldt.
Laat je verrassen door boeiende, persoonlijke verhalen die je niet snel zult vergeten en waarin ook humor niet ontbreekt!

Waardigheid en zelfrespect

De Amsterdam Underground tour is voor de deelnemers een ontdekkingstocht, maar voor de gidsen het sluitstuk van een persoonlijke queeste. Het werk als gids helpt hen om ervaringen te verwerken. Bovendien steunen ze (oud)lotgenoten door het stigma op dakloosheid kleiner te maken.
Meer informatie: www.amsterdamunderground.org